



http://excel.fit.vutbr.cz

Simulátor šírenia radarového signálu

Michal Ormoš*

Abstrakt

Táto správa je predmetom Bakalárskej práce, ktoá vznikla na Fakulte Informačných Technológií v Brne a pojednáva o Simulátore širenia radarového signálu. Cieľom, ako názov napovedá bolo vytvoriť simulátor, ktorý by bol schopný v abstraktnom prostredí simulovať celý priebeh zachytávania signálu vyslaného z radaru, cez odrazenie od objektu až po prijatie vracajucého sa signálu spať do radaru. Problém bol riešený v prostredí Matlab a to simuláciou trojrozmerného priestoru, ktorý obsahuje rôzne body, statické aj dynamické, ktoré reprezentujú radar a objekty ktoré sleduje. V rámci tohto prostredia sa počítajú, získavajú a spracuvávajú všetky potrebné dáta od vzdialeností, uhlov až po výpočty frekvencie a výkonu vracajucého sa signálu. Výsledkom celej práce je plnohodnotne nasimulované prostredie, ktoré demonštruje celý proces zahytenia objektu radarom a následne jeho zobrazenie v sprektograme, ktorý odráža rýchlosť objektu voči radaru. Využitie tohto simulátora je vhodné pre všetky vedecké skupiny, ktoré sa zaujímajú o radarové technológie a spracovávanie výsledkov z ich výstupov. Moja technológia by im mohla ušetriť drahocený čas a snahu v montovaní reálných setup-ov v teréne a získaváni vysledkov. Teda by mohli pohodlne testovať roôzne setup-y a konfigurácie z pohodlia domova. Rovnako by mohla byť práca použitá ako vyučovacia pomôcka pre lepšie pohopenia činnosti radaru.

Kľúčové slová: Radar — Simulácia — Matlab

Priložené materiály: Demonstration Video — Downloadable Code

*xormos00@stud..vutbr.cz, Fakulta informačních Technologií, Vysoké učení technické v Brně

1. Úvod

Motiváciou pre vznik tohto projektu bol možný prinos k výzkummnej skupine na Fakulte Informačných technológií v Brně zaoberajúcej sa technológiou využitia radarov. Takýto druh softwaru nemajú k dispozícií a nič podobného charakteru vo svete softwaru ešte nenašli.

Definícia problému je, že potrebujeme simulovať radar ako technológiu a to presne šírenie jeho okom neivditiľného singálu, ktorý sa presúva v priestore. Tento signál sa môže od niektorých objektov v dohľadnej vzdialenosti odraziť a vrátiť spať do radaru. S informáciou o výkone vyslaného signálu a prijatého signálu sme schopný zisťit napríklad rýchlosť, vzdialenosť, orientáciu pohuby či typ objektu aký pred radarom stojí alebo stál. Využitie radaru si vie každy živo predstaviť v policajných radaroch, námorníctve či letectve. My sme sa zamerali na obecne použivané radary značky od firmy RFBeam, ktoré využívajú pra-

covníci fekulty.

[Existing solutions] [Our solution]

Možný **príspevok** pre vedu a výzkum je veľmi jasný. Výzkumné skupiny by túto technológiu mohli využivať pri svojej práci, čo by im ušetrilo energiu a snahu v manuálnom budovaní setupov a získavaní dát, ktoré by ďalej použivali na spracovanie sinálov. Rovnako by tento modul mohol slúžiť ako výukový prostriedok pre lepšie pochopenie a názornú ukážku prace radaru v interaktívnym spôsobom zmeny prostredia, čo by vyústilo k rôznym výsledkom, ktoré pomôžu študentovi lepšie pochopiť význam a použitie technológie.

2. Radar

Radar (skratka anglického slova **RA**dio **D**irection **A**nd **R**anging) je elektromagnetický senzor pre detekciu a lokáciu objektov. Jeho všeobecný princíp

35

- fungovania môže byť zhrnutý v nasledujúcich bodoch 38 [1][2]: 39
 - Radar vysiela zo svojej antény elektromagnetické vlny, ktoré sa šíria priestorom v určitom smere.
 - Niektoré z vysielaných vĺn sú zachytené objektami, ktoré tento signál pohlcujú a odrážajú, nazývame ich ciele radaru a väčšinou sú v určitej vzdialenosti od radaru.
 - Časť tejto energie, je pohltená cieľovým objektom, zvyšok je odrazený naspäť mnohými smermi.
 - Niektoré vlny z tejto spätne vysielanej energie sa vrátia naspäť k radaru a sú zachytené radarovým príjmačom umiestnenom na anténe.
 - Po zachytení signálu, sú tieto dáta vhodne spracované a analyzované. Vo výsledku zistíme či su získané informácie naozaj požadované dáta z odrazeného cieľového objektu.

Základné časti radaru

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

51

52

53

54

55

56

57

58

59

60

61

62

63

64

65

66

67

68

69

70

71

72

73

74

75

76

77

78

79

80

81

82

83

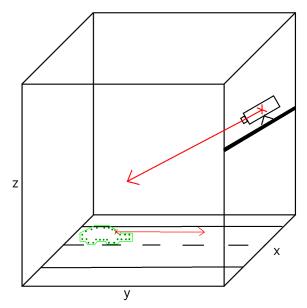
84

85

86

87

- 1. Anténa Je to čo spája radar s vonkajším svetom. Vykonáva viac funkcií:
 - Dovoľuje šíriť vysielanú energiu z vysielača.
 - Zhromažduje zachytenú energiu odrazenú z cieľa pre príjmač.
 - Poskytuje informáciu o azimute a elevácii radaru k ciel'u.
 - Jej tvar, veľkosť a funkčnosť určuje skúmaný objem priestoru
- 2. Vysielač Dôležitá časť radaru, ktorá generuje a vysiela signál v požadovanej vlnovej dĺžke, Signál je generovaný zo zdroja (generátor signálu), Radar v priestore potrebný výkon sa získava použitím výkonneho zdrojom.
- 3. **Príjmač** Zachytavá prijatú odrazenú energiu z ciel'a. Vzhl'adom na vzdialenosť a materiál objektu od ktorého bol signál odrazený sa bude odvíjat jeho intenzita, ktorá dosahuje veľmi malé hodnoty (väčšinou až 10⁻⁹W). Preto sa signál musí zosíliť pomocou Zosilovača pre dalšie spracovanie a je doležité aby anténa neobsahovala žiaden šum. Nasleduje mixér, ktorý porovnám referenčný signál z oscilátora s prijatým signálom. Potom sa môže začať časť spracovania a extrakcie informácii zo signálu. Pomocou zosilovačov a filtrov pre spracovanie signálov.
- 4. **Prepínač** Prvok slúžiaci k tomu aby sa prepínala funkcia prepínača a vysielača na anténe. Touto zmenou funkcie chráni citlivé zariadenie príjmača



Obrázok 1. Základná predstava priesotru, ktorý budeme simulovat.

- popritom ako vysielač vysiela. Rovnako presmerúva šum vysielača do príjmača, ktorý ho môže dopredu vyfiltrovať.
- 5. **Zosilňovač** V prípade vysielania signálu je jeho úlohou zosíliť signál pred vyslaním, aby sa napriek jeho diaľke, ktorú musí k cieľu uraziť vrátil čo najintenzívnejší. V prípade príjmania signálu ho taktiež zosilňuje, pretože vracajúci sa signál ja veľmi malý.

Radar K-MC4 od Švajčiarskej spoločnosti RF-Beam Microwave GmBH je pre nás implicitný radar a budeme to v tejto práci simulovať.

3. Simuláčné prostredie

V návrhu simulačného prostredia si pre jednoduchosť oscilátora alebo zosilňovača spolu s nízkonapätovýmysvetlenia predstavme kocku, ktorá tvorí náš priestor pre umiestnenie radaru, objektu a definovanie podmienok, ktoré pre simuláciu radaru potrebujeme. Ako scénu si predstavme meranie rýchlosti na diaľnici s použitím radaru umiestnenom na vyvýšenou mieste, 107 ktorý sleduje vozidlá na vozovke pod ním.

> V priestore je teda umiestnený radar, pre predstavu napríklad na dialničnom moste, ktorého zorné pole smeruje na dial'nicu pod nim, teda objekty, ktoré radar sleduje ho míňajú po jeho vertikálnej ose, teda prechádzajú pod ním.

Radar bude reprezentovaný ako práve jeden ne- 114 hybný bod v priestore. Tento bod má mať presne 115 určéne svoje súradnice v priestore, ktoré charakter- 116 izujú jeho polohu. Rovnako obsahuje vektor, ktorý 117 určuje bod kam radar mieri. To znamená, že je nevy- 118 hnutne dôležité vedieť kam radar presne mieri počas 119

89 90

93 94 95

96

100

101

99

112

113

189

194

celej simulácie. Radar bude možné jednoducho natáčať po vertikálnej a horizontálnej ose pomocou jeho vektoru. Voliteľne môžeme pridať aj naklonenie radaru na mieste, do strán 1.

Bod definujúci polohu radaru bude slúžiť ako miesto pre generovanie signálu a zdroj vysielania paprskov na vektor zorného poľa radaru. Podľa súradníc polohy radaru a vektoru radaru sme schopný určiť nevyhnutné uhly a vzdialenosti, ktoré budeme potrebovať pre výpočty simulácie.

Objekt v priestore

120

121

122

123

124

125

126

127

128

129

130

131

132

133

134

135

136

137

138

139

140

141

143

144

145

146

147

148

149

150

151

152

153

154

155

156

157

158

159

160

161

162

163

164

165

167

168

169

170

171

Pre správnu funkciu radaru a získanie čo najväčšieho množstva simulačných dát je potrebné rovnako ako aj v návrhu samotného radaru, aj čo najpresnejšie popísať objekt na ktorý budeme v simulácii vysielať naše paprsky, teda cieľ radaru.

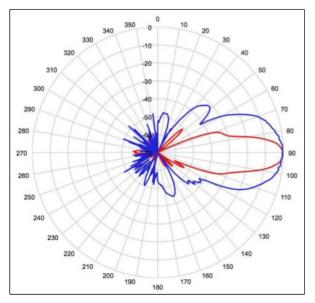
Objekt preto budeme reprezentovať ako zhluk bodov v určitom tvare, ktorý pripomína objekt reálneho sveta, ako napriklad v našom návrhu, osobné vozidlo.

Každý tento bod objektu, pričom počet bodov ohraničujúci objekt bude vopred určený, bude pre radar vnímaný ako samostatný objekt a bude obsahovať svoje súradnice v priestore. Každý tento bod, ktorý je vlastne objekt bude vykonávať pohyb v priestore, čo bude reprezentovať pohyb celého objektu. Tento pohyb bude reprezentovaný vektorom pohybu bodu, čo je vlastne vektor, ktorý obsahuje aktuálne súradnice bodu vo vzťahu so súradnicami bodu v ďalšom časovom okamžiku. Súčasťou jeho pohybu bude aj rýchlosť pohybu objektu, ktorá bude dopredu definovaná a potrebná pre dalšie výpočty. Všetky body v objekte sa teda budú zdanlivo pohybovať ako jeden celok 1.

Podstatnou charakteristikou bodu bude jeho RCS (Radar Cross-section), ktorý reprezentuje ako intenzívne bude daný bod reagovať na prijatý signál, teda akou silou a smerom odrazi signál näspať. To všetko závisí na simulovanom tvare a materiálu objektu, rovnako ako aj uhlom pod akým je voči paprsku. RCS sa bude dať jednoducho nastaviť ako vstupná hodnota programu. Rovnako ako súradnice umiestnenia bodov, rýchlosť objektu a...

Radar KMC-4, ktorý sme sa rozhodli pre túto simuláciu používať ako referenčný má svoje vlastnosti, ktoré musíme implementovať aj do našeho simuláčného radaru. Všetky tieto údaje boli predom získane vyrobcom tohto radaru, firmou RFbeam a sú umiestnené v jeho datasheete [3], preto ich nemusíme nadobudnúť experimantálne.

- Zisk antény je 13dB
- Zisk vysielača
- Zisk príjmača



Obrázok 2. Diagram graficky zobrazujúci charakteristiku antény. Ktorý sme použili ako zdroj pre našu textovú verziu charakteristiky antény[3].

4. Charakteristika antény

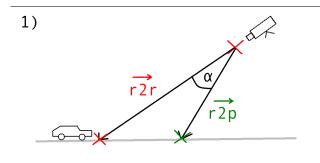
Hardware samotného radaru mieri na určitý bod. Nemôže 73 vysielať a príjmať všetky svoje paprsky do všetkých 174 bodov a smerov rovnomerne. Charakteristika antény, 175 resp. anténový diagram reprezentuje aké je potlačenie vysielaného signálu v decibeloch, jednotlivo v hori- 177 zontálnom a vertikálnom smere vzhľadom na vysielaní signálu od vektoru radaru v uhlových stupňoch. Tento údaj je obsiahnutý v datasheete a je len graficky znázornemý

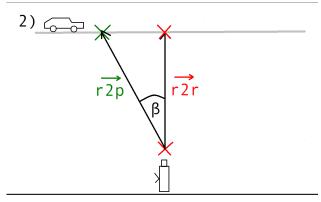
Preto je potrebné extrahovať tento útlm antény pre každý stupeň jednotlivo. Pre tento prípad sme použili jednoduchú metódu za pomoci programu Gimp a jeho nástroja pre zmeranie uhlu a to nasledovne. Umiestnili sme jeden koniec pravítka do stredu obrázku a druhý koniec po čiare doprava vedúcej k uhlu 90 stupňov. Tento nástroj ď alej fungoval ako uhlomer a s uhlom v strede obrázku sme pohodlne vyčitali pre každý červený (horizontálny) a modrý (vertikálny) bod jeho útlm v určitom uhle 2.

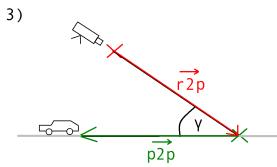
Celý tento proces sa zapisoval do súboru vo formáte 191 .csv. Jeden súbor obsahuje informácie v rozsahu 0° – 180°, delených po jednom stupni. Pre vertikálny smer a druhý súbor v rovnakom rozsahu pre horizontálny smer.

180 získaných hodnôt pre nás avšak nebude dostačných Nato aby sme signál rekenštruovali musíme dodržat 197 Nyquistov teorém a predpokladaná frekvencia simulácie 198 bude 10 kH. To nám spôsobí, že nami získané hodnoty • Vysielacia frekvencia radaru KMC-4 je 24.150GHz su vo veľmi malom rozsahu a výsledný graf by bol zkockovatelý. Preto musíme tieto hodnoty interpolo- 201 vať.

Pôvodný interval hodnôt obsahuje 180 bodov, ten 203







Obrázok 3. Grafické znázornenie nami riešených a reprezentovaných uhlov. 1) Vertikálny 2) Horizontálny 3) Priestorový.

vynásobime tísickou a pre týchto 180000 bodov sa malý interval interpoluje do veľkého pomocou matematickej metódy spline. To znamená, že pre väčší internal sme našli približné hodnoty funkcie medzi bodmi v danom menšom intervaly.

Nami získaný a spracovaný útlm potrebuje pre využitie správny uhol, pre ktorý sa bude určovať. Ten musíme získat v našom trojrozmernom priestore jednotlivo pre horizontálnu a vertikálnu zložku dvojrozmerného priestoru.

Vertikálny uhol

204

205

206

207

208

209

210

211

212

213

214

215

216

217

2.18

2.19

220

221

222

Pomocou obrázku 3 čast 1) vidíme myšlienku pri získavaní hodnoty vertikálneho uhlu. Trojrozmerný priestor si premietnene do dvojrozmerného, teda vynecháme jeho x-ovú zložku. Poznáme vektor radaru, teda bod v ktorom sa radar nachádza a bod na ktorý mieri, aj aktuálnu pozíciu objektu. Teda vieme určiť vek-

tor od umiestnenia radaru k aktuálnej pozícii objektu 223 v priestore, označme si ho ako r2p(radar to point). 224 Ziskaný uhol medzi vektormi $\overrightarrow{r2r}$ a $\overrightarrow{r2p}$, je náš žiadúci 225 vertikálny uhol.

226

227

234

245

255

256

260

261

268

269

270

Horizontálny uhol

Obdobne ako sme zíkali uhol vertikálny vieme 228 získať aj uhol horizontálny, 3 čast 2). V tomto prípade 229 pri premietnutí do dvojrozmerného priestoru vynecháme 230 osu z, z troj rozmerného priesotoru. Rovnako využijeme 231 vektory $\overline{r2r}$, $\overline{r2p}$ a získame požadovaný horizontálny 232

Pre uhlol vertikálny a horizontálny teraz vieme v 235 každom okamžiku simulácie získať uhol radaru voči 236 objektu. Tento uhol použijeme v nami predom pripravených .csv dátach a tým a získame stratu signálu v dB, os- 238 obitne pre horizontálny a vertikálny smer v danom 239 časovom okamžiku a usporiadaní objektov priestore. 240 Následne tieto 2 hodnoty vertikálneho a horizontálneho 241 smeru medzi sebou vynásobíme a dostaneme aktuálnu stratu signálu v dB, pre náš bod v priestore voči radaru v danom časovom okamžiku. 244

Vysielanie paprsku

Ďalej pracujeme s predstavou nášho priestoru, našej 246 kocky, v ktorej je umiestnený náš radar so svojimi 247 súradnicami rovnako ako aj jeho bod, ktorého pohyb pozoruje. Medzi týmito dvoma bodmi nám vzniká vektor, teda to ako radar mieri na fiktívnu cestu pod ním.

Z jednej strany kocky na druhú stranu sa nám pohy- 252 buje náš objekt, v tomto prípade osobné vozidlo, ktoré je reprezentovaný zhlukom svojich bodov. Každý bod ma rovnakú rýchlosť v a smer pohybu, ktorý určuje jeho vektor pohybu.

Náš radar imaginárne vysiela nepretržite v každom 257 okamihu pohybu objektu paprsok, čo v našej simulácií znamená veľa výpočtov pre charakteristika tohto ima- 259 ginárneho paprsku.

Vzdialenosť

Vzdialenosť objektu od radaru je potrebné pre 263 výpočet vracajúcej sa energie do radaru, ktorú získame z radarovej rovnice. V našom simulačnom prostredí pre získanie hodnoty vzdialenosti využijeme Eukli- 266 dovu vzdialenosť, čo je metrika daná dvoma vektormi 267 umiestnenými v priestore.

Priestorový uhol

Pre výpočet frekvencie signálu vracajucého sa do 271 označme si ho ako $\overline{r2r}$ (radar to radar). Rovnako poznáme radaru budeme potrebovať priestorový uhol, ktorý zviera 272 vektor radaru s vektorom pohybu objektu. 3 časti 273 3). Vektor radaru je nám už dobre známy a máme ho označený ako r2r. Vektor pohybu objektu nie je nič iné ako jeho aktuálna pozícia v priestore vo vzťahu s jeho pozíciou v priestore v dalšom časovom okamzžiku, označme si ho $\overline{p2p}$ (point to point). Uhol, ktorý tieto 2 vektory zvierajú, je náš požadovaný priestorový uhol.

Prijatý signál

274

2.75

277

278

2.79

280

281

282

283

284

285

286

287

288

289

290

291

292

293

294

296

297

298

299

300

301

302

303

304

305

306

307

308

309

310

311

312

313

315

316

317

Po správnom získaní priestorového uhlu, ktorý zviera vektor radaru s verktorom pohybu objektu, sme schopný v každom okamžiku pohybu objektu získať veľkosť sígnalu vracajucého sa od objekt späť do radaru a to pomocou vzťahu:

$$F_r = 2 * v * \frac{F_t}{c} * cos(\alpha) \tag{1}$$

Kde rýchlosť objektu v je nami dopredu určená, rovnako ako aj vysielacia frekvencie antény Ft v podiely s rýchlosťou svetla. To všetko je v súčine s kosínusom náško priestorového uhlu.

Radarová rovnica

Pre náš finálny výpočet a to kalkuláciu energie, ktorá sa po odraze od objektu do radaru vráti musíme aplikovať radarovú rovnicu, ktorá bola vysvetlená v teoreticek časti(XX).

$$P_r = \frac{P_t * F_r * F_t * RCS}{(4\pi)^2 * d^4 * loss}$$
 (2)

6. Simulačný krok

Samotná simulácia je tvorená spojeným všetkých menších celkov, ktoré boli doposial v častiach Návrhu a Implementácie vysvetlnené.

Celá simulácia sa odvíja od počtu simulačných krokov, ktoré učujú ako podrobne bude každý pohyb objektu spracovaný. Čím viac simulačných krokov, tým podrobnejšie dáta získame, teda tým podrobnejší výsledok zobrazíme. Optimálny počet simulačných krokov našej simmulácie bude 10000. Čo bude vo vzťahu s 10kH, ktorá je odporúčaná frekvencia simulácie pre splnenie Nyquistovho teorému. V prípade menšieho počtu krokov by mohlo dôjsť k antializasingu.

Samotná simulácia je tvorená spojeným všetkých menších celkov, ktoré boli doposial v častiach Návrhu a Implementácie vysvetlnené.

Celá simulácia sa odvíja od počtu simulačných krokov, ktoré učujú ako podrobne bude každý pohyb objektu spracovaný. Čím viac simulačných krokov, tým podrobnejšie dáta získame, teda tým podrobnejší výsledok zobrazíme. Optimálny počet simulačných krokov našej simmulácie bude 10000. Čo bude vo

vzťahu s 10kH, ktorá je odporúčaná frekvencia simulácie 319 pre splnenie Nyquistovho teorému. V prípade menšieho 320 počtu krokov by mohlo dôjsť k antializasingu. 32.1

322

331

337

344

347 348

351

352

353

354

356

357

362

363

364

V programe Matlab sa simulácia bodov v našom 323 navrhnutom prostredí vytvára, rovnako ako aj riadi pomocou nástroja HGtransform, ktorý je implicitne 325 obsiahnutý v prostredí Matlab. Tento nástroj spravuje všetky body priestoru, ktoré sme mu vytvorili. S bodmi, ktoré sú na to vopred určené pohybuje v smere v aký sme mu predom definovali. Predpokladáme a určuje pohybu ako homogenný jav, teda náš pohy- 330 bujúci objekt nebude zrýchľovat ani spomaľovať.

V našom trojrozmenrom prostredí nimi môže pohybovať až vo všetkých troch osiach. Nám pre simuláciu vozidla na vozovke bude stačiť práve jeden až maximálne334 dva. V budúcnosti pri simulácii objektov pohybujúcich 335 sa vzduchom by sa mohli zísť aj tretia osa. 336

Jadro simulácie tvorí cyklus, ktorý vykonáva presný 338 počet iterácií, ktorý sa rovná počtu simulačných krokov. 339 V každej jednej iterácii sa pre každý pohybujúci bod 340 jednotlivo urči jeho nová aktuálna pozícia, pričom poznáme aj jeho pozíciu v dalšej iterácií. Tu získame jednoducho tým, že k aktuálnej pozícii pripočítame posun v priestore aký mu určí funkcia HGtransform.

Pre statické body, ako pozíciu radaru v priestore, či bod na ktorý v priestore mieri nám stačí získat práve raz.

Po získani potrebných pozícií bodov v pristore pre daný okamžik, prebiehajú všetky potrebné výpočty a

- získavanie vzdialenosti
- výpočet horizontálneho a vertikálneho uhlov
- Čo vyústi k výpočtu strát signálu

Po získaní týchto potrebných medzivýpočtov ich 355 náslende použijeme v rovniciach pre:

- výpočet frekvencie prijatého signálu v Hz F_r
- výpočet výkonu prijatého signálu vo W pomo-358 cou radarovej rovnice P_r 359

Výsledkom tohto celého procesu iterácií bude dvo- 360 jrozmerné pole, ktoré bude obsahovať hodnotu výkonu prijatého signálu. Pre každý jeden bod v jeho každom časovom okamžiku.

Generovanie signálu

Po skončení tohto sledu iterácií a získaní všetkých 366 potrebných dát a ich naplnení do finálneho poľa výsledkov67 sa spustí ešte jeden identický cyklus s rovnakým počtom 368

iterácií, ktory generuje počiatočný signál v ktorom 370 sa zakompunuje náša prijatá frekvencia F_r spolu s 371 výkonom prijatého signálu P_r .

372

$$\varphi_{d_t} = 2\pi * F_r * d_t \tag{3}$$

$$result(n) = sqrt(P_r)^{j(\varphi_1 + \varphi_{d_t})}$$
 (4)

$$\varphi_1 = \varphi_1 + \varphi_{d_t} \tag{5}$$

373 **FFT**

374

375

376

377

378

379

380

381

382

383

384

385

386

7. Záver

V tejto práci sme sa venovali prezentácií projektu Simulátor širenia radarového signálu. Kde sme si ukázali ako jednoducho a funkčne môžme navrhnúť prostredie spolu s jeho častami pre úspešné simulovanie funkčnosti radaru, ktoré sa blíži k reálnemu využitiu.

V budúcnosti plánujeme simulovať pomocou nášho softwaru reálne prostredie, kde sa následne porovnajú výsledky z meraní reálneho prostredia a nášho simulovaného. Veríme, že výsledky budu podobné až identické.

Poďakovanie

Veľmi rád by som poď akoval Ing. Lukášovi Maršíkovy, ako vedúcemu mojej práce za jeho podporu a cenné rady.

390 Literatúra

- [1] Christian Wolff. Radar tutorial. [Online; citované12.01.2017].
- 393 [2] Merrill Skolnik. *Radar Handbook*. New York: McGraw-Hill Professional, 2008.
- 395 [3] RFbeam. K-mc4 monopulse radar transceiver 396 datasheet, Jan 2013. [Online; citované 397 12.01.2017].